

FRAKTIE DS'70
 Binnenhof 1a
 's-Gravenhage
 tel. 070-61 49 11

's-Gravenhage 30/31 januari 1981

EMBARGO TOT ZATERDAG 31 JANUARI 1981

REDE VAN RUUD NIJHOF, LID VAN DE TWEEDE KAMER VOOR DS'70
 VOOR HET CONGRES VAN DS'70

op zaterdag 31 januari 1981 te Arnhem

Haarhuis, Stationsplein 1, Arnhem.

Een debat tussen muizen onder het toezien van

twee alerte katers

De verkiezingen 1981 lijken gedomineerd te gaan worden door het vraagstuk van de kernbewapening. Niet de vraag hoe de werkloosheid het meest effectief kan worden bestreden, doch conflictfactor nummer één lijkt te zijn : vóór of tegen de IKV-leuze. Het is opmerkelijk dat men in de Nederlandse politiek het meest gepassioneerd is ten aanzien van vraagstukken waar men betrekkelijk weinig invloed op kan uitoefenen. Welke verklaring zou de moraal-theologie hiervoor kunnen geven of moeten we die daar niet zoeken ? Het DS'70-programma scharniert rond het vraagstuk van de werkgelegenheid. Wij gaan deze uitdaging niet uit de weg ! Wij gaan echter ook uitdagingen op andere terreinen niet uit de weg. In mijn beschouwing vandaag wil ik daarom ingaan op de problematiek van de kernwapens. Een kritische analyse geven van de consequenties van het IKV-standpunt en een alternatief schetsen. Ook wil ik ingaan op de monopolisering van het zg. enige Christelijke standpunt door het IKV in dezen. Uiteraard kom ik in mijn beschouwing vandaag ook te spreken over de verkiezingen '81 in meer directe zin.

Het IKV de politieke wereld uit : te beginnen in Nederland
 Het IKV-standpunt 'de kernwapens de wereld uit, te beginnen in Nederland' geeft zowel binnen de Kerken als politieke partijen aanleiding tot intensieve discussie. Het DS'70-standpunt is dat exclusief denken vanuit getuigenispolitiek zonder oog voor machtspolitiek enkel leidt tot illusiepolitiek. Dat betekent dat wij kiezen voor onderhandelingen over ontwapening op basis van een zekere machtsbasis en reductie van kernwapens indien dit geschiedt op basis van wederkerigheid. Opmerkelijk is dat het IKV-optreden in toenemende mate

leidt tot een nieuwe verkerkelijking van de politiek. Wie niet het IKV-standpunt deelt wordt a.h.w. in de ban gedaan; zijn / haar Christendom is niet het ware Christendom. De Nederlands Hervormde Kerk is het IKV op deze weg onlangs gevolgd. Zwijgt de Nederlands Hervormde Kerk over vraagstukken als abortus des te spraakzamer is zij over kernwapens.

Een opvallende discrepantie.

Politiek en geloof zijn niet hetzelfde; de waarde van een absolute waarheid of standpunt is niet gelijk aan de weerbarstige werkelijkheid van alledag waarin mensen met verschillende ideeën, landen met verschillende politieke stelsels tot een beleid moeten komen. Indien Nederland meent schone handen te kunnen houden zullen anderen des te vuiler handen moeten maken (bijv. West Duitsland).

Dat politiek en godsdienst niet dwingend gelijk zijn bewijzen wel de vele Christenen in de niet-confessionele partijen. De toenemende annexatie van de politiek door de Kerk, zoals door IKV en de Nederlands Hervormde Kerk is geschied en vroeger vooral door de R.K.kerk (mandement) leidt tot een religieuze stijl van politiek bedrijven, waarin andere meningen niet serieus worden genomen en rationeel beoordeeld worden door hen die menen 'de waarheid' in pacht te hebben.

Veiligheidsvraagstukken, ontwapening, Oost-West-politiek kunnen niet in hun analyse en strategie met 'absolute waarheden' werken, die zijn er niet in de politiek.

De IKV-receptuur wordt gepromoveerd tot de ware geloofsleer voor iedere Christen hetgeen onzin is; het IKV erkent niet de autonomie van de politiek en de scheiding tussen geloofskeuze en politieke keuze.

Als het IKV op deze schadelijke weg voortgaat ware de leuze te formuleren :

"Het IKV de politieke wereld uit, te beginnen in Nederland"

West-Europa: geloofwaardige nucleaire defensie noodzaak

De ontwikkelingen in Afghanistan en Polen geven de veiligheidsdiscussie in het kader van ons buitenlands beleid de hoogste prioriteit. Op het terrein van de binnenlandse politiek wordt de veiligheidsdiscussie mede beïnvloed door de IKV-denklijn.

Naast de in het voorgaande geuite kritiek op monopolisering door het IKV van zg. Christelijk standpunt inzake kernbewapening thans de inhoudelijke consequenties van dit standpunt.

De hierbij gegeven analyse en het geschetste alternatief breng ik niet als officieel partijstandpunt doch als uitgangspunt voor discussie binnen de partij.

Het is mijn bedoeling dit standpunt in artikelvorm - samen met de co-auteur Tony Colijn binna kort te publiceren, om het in brede kring bekendheid te geven.

Wij gaan hierbij uit van de volgende veronderstellingen:

- Een Nederlands veiligheidsbeleid is ingebed in een West-Europees kader zoals gerealiseerd in NATO en EG;
- Een fundamentele bezinning op en discussie over het West Europese veiligheidsvraagstuk is onlosmakelijk verbonden met de vraag naar een zelfstandige keuze-positie van West Europa in het relevante veiligheids-systeem.

De eerste veronderstelling behoeft geen nadere toelichting, de tweede zullen wij kort uitwerken.

In het vigerende veiligheidssysteem vervullen de West- en Oost Europese landen zonder onderscheid een volstrekt afhankelijke positie van de VS resp. de USSR.

De centrale commandostructuren van NATO en Warschaupakt onder controle van de Amerikaanse resp. Russische militaire en politieke leiding maken een zelfstandige Europese keuze in tijden van crises en oorlogsdreiging feitelijk onmogelijk. Ook de vraag of en hoe lokale conflicten tot het Europese theater beperkt kunnen blijven is mede door de beslissingsbevoegdheid inzake de inzet van nucleaire wapens bij Amerikaanse en Russische politieke en militaire leiders niet ter beantwoording aan West- resp. Oost Europeanen.

In die situatie verandering te willen brengen via een gidslandformule binnen de bestaande structuren heeft slechts een verdere marginalisering van onze invloed tot gevolg, ondanks een mogelijk oprechte maar zeker naieve intentie een verantwoordelijke bijdrage te leveren tot vrede en veiligheid. Deze verantwoordelijkheid kan slechts werkelijk aanvaard worden met de expliciete keuze voor of tegen een zelfstandige positie in het veiligheidssysteem met alle voordelen, maar ook risico's daaraan verbonden.

Bij afwezigheid van deze keuze kan iedere discussie in Europees verband over het veiligheidsissue gekarakteriseerd worden als een debat tussen muizen onder het toeziend oog van twee alerte katers.

Concreet betekent deze keuze een verschuiving van het NATO-pact in de richting van een keuze voor een Europese Defensiegemeenschap al dan niet middels een militair bijstandsverdrag met de VS.

Onmiddellijk rijst dan de vraag naar een zelfstandige West Europese kernmacht. Met deze vraag zitten we midden in de actualiteit van de door het IKV beheerste, volgens sommigen middels het appel aan het geweten geterroriseerde veiligheidsdiscussie

Kernwapens ja of nee en zoja, bij wie ?

We zullen allereerst het IKV-standpunt in zijn consequenties doordenken.

IKV, niet consistent en niet consequent

Verwijdering van kernwapens niet alleen uit Nederland maar ook uit het NATO-arsenaal.

Laten we hier eens vanuit gaan. Betekent dit dan tevens een herziening van onze militaire strategie: de overgang naar een uitsluitend conventionele strategie onder handhaving van het evenwichtdenken ?

Indien dit niet het geval is dan bevinden we ons in de gelederen van de consequente pacifisten

Vrijheid ja, maar niet voor de pijn van oorlog !

Indien dit standpunt wel wordt aanvaard is men dan bereid tot het versterken van deze conventionele defensie in sterkere mate dan nu - onder de bescherming van een nucleaire paraplu - noodzakelijk is ?

Hoe deze keuze ook uitvalt : de consequenties voor onze defensiepolitiek (ook financieel) zijn aanzienlijk. Om die reden is het pikant dat het IKV weliswaar het pacifisme afwijst maar het noodzakelijke alternatief niet noemt !

Is overigens de keuze tegen een nucleaire defensie bij benadering realistisch ?

Bij de beantwoording van deze vraag betreden wij het terrein van de toekomstscenario's.

Nemen wij aan dat de IKV-denklijn op korte termijn succesvol is voor het gehele West Europese defensiesysteem - verzelfstandigd danwel ingecalculeerd onder Amerikaanse controle in NATO-verband. Nemen wij bovendien aan dat een locale situatie ondanks herhaaldelijke non-interventie-proclamaties van Westerse zijde door een toevallige grensoverschrijding escaleert in een Russische conventionele blitzkrieg in West Duitsland, vergezeld van een eis tot overgave met als sanctie een beperkt nucleair ingrijpen op civiele doelen in West Europa en het aanbod van de VS het conflict te localiseren tot het Russische Europese continent : wat dan ?

Indien wij op de eis tot overgave niet ingaan dan hebben wij de zekere dood in de hand gewerkt (mede-verantwoordelijkheid dus) van honderdduizenden burgers. Zij wij bereid die prijs te betalen en zo ja waar liggen dan onze tolerantiegrenzen ?

En in het geval dat wij niet tot die prijs bereid zijn welke betekenis heeft dan een enorme conventionele defensie-inspanning in het zekere perspectief van een onvermijdelijke overgave. Is het dan toch niet realistisch en ook goedkoper principieel pacifist te zijn ?

Manifest is dat deze pacts-vraag door het IKV op de eigen anti-nucleaire denk lijn niet gesteld wordt.

Komt dat voort uit een gebrek aan creativiteit of uit een overtuiging dat het nucleaire wapen in een volgende oorlog niet zal worden ingezet ? Hoe men daarover ook denken kan en het is realistisch te stellen dat kernwapens in het Europese theater uitsluitend in een MAD-scenario thuishoren, toch is het concreet werkelijkheid dat de Russen onverminderd doorgaan met de vernieuwing en versterking van hun arsenaal aan nucleaire wapens op middellange afstand en zelfs een daarop afgestemde oorlogsstrategie ontwikkelen niet gericht op 'how to survive' maar op 'how to win the war'.

West Europa : geloofwaardige nucleaire defensie noodzaak

Om die reden pleiten wij een versnelde versterking van het West Europese nucleaire defensieapparaat, zodanig dat op korte termijn een geloofwaardig antwoord op de Sovjet Russische nucleaire macht kan worden gerealiseerd, vanuit een manifest commitment tot (zelf) vernietiging volgens het MAD-scenario (x) in geval van oorlog. Concreet betekent dit een vernietigend nucleair antwoord op een Russische oorlogsdaad van welk kaliber ook.

Het is onder alle omstandigheden van een directe Russische territoriale aanval : alles of niets.

Deze keuze heeft 2 voordelen van volstrekt verschillende orde

Allereerst wordt volstrekt duidelijk dat de keuze defensief is (zelfvernietiging als instrument tot agressie is immers volstrekt pathologisch) ; tevens heeft deze keuze zeer duidelijke consequenties voor het conventionele defensieapparaat. Immers nu het zwaartepunt op de nucleaire afschrikking berust kan met een beperkte conventionele inspanning volstaan worden.

Alternatief

Centraal blijft de vraag hoe geloofwaardig de inzet van kernwapens en dus de afschrikking is in het zekere perspectief van zelfvernietiging.

Dus toch de verantwoordelijkheid afstaan aan de Amerikanen, die altijd nog een extra vrijheidspand ter beschikking hebben in de vorm van een escalatie tot het Amerikaanse territorium? Maar hoe geloofwaardig wordt dan een Amerikaans besluit een Russisch aanbod tot wederzijdse beperking af te slaan in de zekerheid dat hiermede ook het Amerikaanse continent aan vernietiging wordt prijs gegeven?

Ziedaar, de o.i. terechte aarzeling van De Gaulle in zulk een beslissingsmoment de keuze uit handen te geven.

Zie tevens de cynische opmerkingen van Realpolitiker Kissinger aan het adres van de West Europese NATO-partners, in Brussel 2 jaar geleden.

Om die reden bepleiten wij een zelfstandige en geloofwaardige nucleaire optie voor West Europa en dat betekent in de huidige situatie een gebundelde krachtsinspanning onder Franse leiding.

Niet de Bondsrepubliek in zijn voortdurende 'Eine Nation, zwei Staaten' ambivalentie, die treffend tot uitdrukking komt in de verbreding van het Provisorium van de Grondwet en de Ostpolitik. Niet Engeland met zijn structurele interne labiliteit, de voortdurende speciale betrekkingen met Amerika.

Neen, Frankrijk zal leiding moeten geven aan het proces van verzelfstandiging van West Europa gedragen door een geloofwaardige nucleaire afschrikking in het ook in de toekomst door de USSR en de VS gedomineerde veiligheidssysteem. Geloofwaardig door de zekerheid dat de Franse politieke en militaire leiding niet zal aarzelen tot het geven van een MAD-antwoord (x) in het geval van een Russische territoriale oorlogsdaad op het West Europese continent.

Het is langs deze weg dat wij mede in antwoord op de IKV/PvdA denk - beter wenklijn een meer realistische en zeker meer verantwoordelijke bijdrage willen leveren aan de nationale discussie over het veiligheidsvraagstuk, in de wetenschap overigens dat dit ons zowel door extreem links als rechts niet in dank zal worden afgenomen.

Maar zoals al vaker in de geschiedenis is gebleken schuilt in een halve pacifist veelal een hele militairist.

Verkiezingen '81 : wenkend perspectief voor DS'70

Nederland gaat naar de bliksem, dat lijkt de boodschap te zijn die vooraanstaande economen over ons uitstorten.

Zijlstra luidt de noodklok in een brief aan de Minister van Financiën, prof. Rutten (secr.generaal op Econ.Zaken) in zijn nieuwjaarsartikel in ESB. De boodschap van beiden is gelijk : matigen en beheersing van de overheidsuitgaven. Hebben wij die boodschap in 1970 bij de oprichting van DS'70 niet eerder gehoord?

Verschillende partijen - de PvdA voorop - rekenen zich in hun nieuwe verkiezingsprogramma rijk aan een groei die er niet is. Zo niet DS'70. Ons verkiezingsprogramma MORGEN IS NU ademt een sfeer van realisme.

Ik durf de stelling aan dat geen partij in Nederland een zo gedegen sociaal-economisch program heeft voor de komende jaren als DS'70. Dat zijn wij trouwens ook aan onze reputatie

verplicht : alleen langs die weg kan de werkloosheid worden opgelost.

In vele partijen is verdeeldheid troef.

Den Uyl zal op dit punt eerst de verkiezingen binnen zijn eigen partij moeten winnen alvorens hij de kiezer zelf tegemoet kan treden.

Terlouw - de prima donna van D'66 - werft wel op de verpakking, maar heeft wat hij voorstaat ook inhoud ? Onduidelijkheid troef.

Wat positiebepaling betreft maakt hij het nog bonter Hij wil niet in een coalitie waar hij nodig zou kunnen zijn CDA/VVD en wel in één waarin hij niet nodig is PvdA/CDA. Wat is de logica daarvan iedere stem die niet in de PvdA vrachtwagen terecht komt mag mee in de aanhangwagen van Jan !

Rietkerk wordt ingeruild voor Wiegel, kennelijk was hij tijdelijk ingehuurd als wegwerp politiek leider.

DS'70 gaat standvastig de verkiezingen in.

Standvastig in ons Midden Oosten standpunt, steun aan Israel en afwijzing van de PLO.

Met een open oog voor de problemen van nu en in de toekomst Bevolkingspolitiek : Nederland kan en mag geen immigratieland zijn.

Investeren in de toekomst in plaats van consumeren.

Niet bang voor vernieuwing : denk aan onze gedachten over sociale dienstplicht of ons pleidooi voor het consultatief referendum. De vervreemding tussen kiezer en gekozene kan langs de weg van het consultatief referendum verminderd worden.

Nuchter in onze buitenlandse politiek : ontspanning zonder illusies; ontwapening alleen op basis van wederkerigheid. Wij hebben niet alleen kritiek, maar ook een alternatief zoals ik in het voorgaande schetste.

Wij hebben oog voor oude en nieuwe rechten. Ik noem de problematiek van de ereschulden waar ir Vrijburg over sprak. Dit historisch onrecht moet nu op zo kort mogelijke termijn volledig hersteld worden. Uitdrukkelijk noem ik ook de positie van de bejaarden. Terecht besteedt ons verkiezingsprogramma hier veel aandacht aan mede dankzij amendementen van onze Jongerenorganisatie. Wij leven in een door jeugd gedomineerde cultuur, die soms lijkt te leiden tot een soort 'leeftijdsracisme'. Bij verschillende begrotingshoofdstukken heeft DS'70 aandacht gevraagd voor de positie van bejaarden.

Politiek is dienen en niet verdienen : DS'70-politici zijn bereid eerst zelf te matigen alvorens zij dit van anderen vragen. Nuchter idealisme dat is het kenmerk van DS'70. Behoudzuchtigen laten wij rechts en de nerveuze maatschappij omwentelaars laten we links liggen. De afgelopen jaren is DS'70 onafgebroken in de weer geweest. Verschillende malen bij vitale onderwerpen gaf het DS'70 standpunt de doorslag in de Kamer. Uit de versterking van ons ledental valt een wenkend perspectief af te leiden. DS'70 is een herkansing waard, na 'kaal' geschoren te zijn (evenals PPR en CPN) in 1977, zullen wij nu in 1981 versterkt kunnen terugkeren. Drie, vier zetels is een reële optie. Wij hebben immers ideeën, wij hebben immers mensen. Mits actief is ieder lid een expansiefactor van de partij.

Tien jaar DS'70 - 10 jaar strijd voor een beter beleid.

Met uw steun op naar de nieuwe verkiezingen !